

א (לעיל 15, 16), ב קדושין
מ; א (ב"ק ע"ג, ד) ר"ל;
ה (פ"ב דמעילה 1, 2) ו"ל
כפ' בהנהגה 1 (לעיל דף
מגן); ח (15: ד"ה אמר
רבא); ט (15: ד"ה מיט' פ"ו
מ"י ד"ה מתנתו וכו' מה
שמה ע"ז).

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה באומר וכו'
בעלים הוא לא תשיב:

גליון הש"ס

גמ' ב"ד עבדו חייב ע"י
ירושלמי פ"ד דמע"ש ע"ה
דמתני מערימין על מ"ש:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ק"ל לא
להתחייב כ"י. י"ב והמכ"ס
מפרש ח"ה להתחייב:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

צ"ט

עין משפט
גד מצוה

י"ד עבדו חייב. בתמיהה. קמני א"ל השואל שלחה לי ביד עבדך
ושלחה לו חייב השואל באונסיה דכרך והרי לא יצאת מרשות
משאלו ליד עבד כיד רבו דמיא והרי הוא כאלו הולכה לו הוא:
נעשה כאומר הכישה במקל והיא תצא. אחרי. הלך משילתה

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

ב"ד עבדו חייב א"ל י"ד עבד כיד רבו אמר
שמואל יבעבד עברי דלא קני ליה גופיה
רב אמר אפילו תימא בעבד כנעני נעשה
כאומר ליה הכישה במקל והיא תבא מיתבי
השואל הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד שלוחו
חייב ביד עבדו פטור בשלמא לשמואל
מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנעני
אלא לרב קשיא אמר לך רב לא תימא נעשה
כאמר ליה אלא אימא באמר ליה הכישה
במקל והיא תבא דאיתמר השאילי פרתך
וא"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא אמר
רב נחמן אמר רבה בר אבא אמר רב יבין
שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב נימא
מסייע ליה השאילי פרתך ואמר ליה ביד מי
ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא ביון
שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב
אשי הכא במאי עסקינן בגון שהיתה חצרו
של שואל לפניו מחצרו של משאיל דבי
משלחה לה ודאי להתם אולא אי הכי מאי
למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו
דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם
ולא אתיא אולא להדיא קמ"ל דסמכא
דעתיה אמר רב הונא השואל קרדום
מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו
למאי אילימא לאונסין מ"ש פרה דמשעת
שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי
הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל
הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי
המשאיל קרדום של הקדש מעל לפי
טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו
לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי
חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהודריה
ולא ליקנייה ולא לימעות ופליגא דר'
אלעזר א"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים
תניא נמי הכי בשם שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים ובשם
שקרקע

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ח דשמואל פליג עליה דרב
ולית הלכתא כוותיה דרב דאמר הכישה במקל ותבא חייב
וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדבעי גמרא לסייעי לרב ודחי
ליה דדומק: דלא קני ליה גופיה. אע"ג דכפ"ק דקדושין
(דף טו, ו) וס"ל איתנין לעבד עברי
גופו קניו היינו לענין שאין גרעונו
מחול אם מחל בעל פה אלא בשטר:
באומר הכישה במקל והיא תבא.
ואע"פ שבעבדו מוליקה
לא הוא שאילה בעלים והיא דאמרינן
יד עבד כיד רבו היינו ששאל הרב
עלמו עס הפרה ושלה עבדו במקומו
וכיון שצמקום בעלים (א) לא חשיב
כשהיה אצל הכא ששואל את עבדו
הוא ליה כשואל שמי פרות דעבדו
כשהמתו דמי:

ביון שיצאתה מרשות משאיל נתייב
שואל באונסין. לכאורה נראה
דמיירי שילתה מיד לסימטא או
לד"ר רה"ר דחשיב כאלו משכח שואל
אצל יצאתה מיד לרה"ר לא כיון
דמשיכה אינו קונה ברה"ר והא' דלא
הוצרך רב לפרש דפשיטא הוא דלא
עדיף ממשיכה אי נמי סתם תלרות
סמוכים פתחיהן לזד רה"ר ולא לרה"ר
עלמו לכן לא הוצרך לפרש וא"ת
דבהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד):
אמרינן רב ושמואל דאמרי תרויהו
כליו של אדם קונה לו בכל מקום
חוץ מרה"ר משמע דמדד והניח על
גבי סימטא לא קני אלא דקרא כליו
קונה לו והכא אמר רב דקונה
בסימטא וי"ל דהתם מיירי כשהיה
מתחילה מונח בכליו קודם קנין ולא
שהניח המוכר שם בשעת מכירה אצל
הניח על גבי קרקע של סימטא לשם
קנין קונה ועוד י"ל דהכא מיירי
אפי' יצאת מיד לרה"ר דלענין להתחייב
באונסין קניא משיכה ברה"ר אף על
גב דלא קניא לענין מקח כמו שואל
קורדוס לרב הונא דאמר לקמן דקני
במשיכה להתחייב באונסין אף על גב
דלא קניא לחזרה:

וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה.
תימה דתיבא דתוספתא (א)
בקע בקורדוס של הקדש צא חבירו
ובקע בו וצא חבירו ובקע בו כולם
מעלו וליכא למימר דאיידי בקורדוס
כלי שרת ששוחטין בו שאין יוצא
לחולין כדמתן בפירק (מעילה דף יט): אין מועל אחר מועל
במקדשין אלא בזהמה וכלי שרת בלבד דהא קמני סיפא נטלו ונתנו
לחבירו הוא מעל לחבירו לא מעל ובעולה נתנו לחבירו וחבירו
לחבירו כולן מעלו צה ואין נראה לר"י נמי דהתם איירי בשלא נתכוונו
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאינו גזבר ואפילו צלה בקוע מעל לפי
שנתכוון להוציא מרשותו והא דמתן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה
שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שצבל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יומת וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הנאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (עריבין דף ק"ג) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאילו ומעל בשאלה יצאת כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם כצאן יעמול לפי כל מה ששהה הנאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה הוא ע"י:

שהוא של הקדש שמכיון שגג צה המשאיל ונתחייב דמי טובת הנאה
להקדש יצאת הניימה לחולין: ואי לא קנאו. במשיכה אמאי מעל
המשאיל עד שיבקע צה השואל: ופליגא. נמי דרב הונא אדר' אלעזר:
קרקע

לגזול אלא כל אחד דעתו לחזירו אחר בקוע ולא יצא לחולין אלא מה שנתכוון לגזול דהא קי"ל א שואל שלא מדעת גזלן הוא וקיס ליה כוליה
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאינו גזבר ואפילו צלה בקוע מעל לפי
שנתכוון להוציא מרשותו והא דמתן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה
שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שצבל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יומת וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הנאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (עריבין דף ק"ג) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאילו ומעל בשאלה יצאת כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם כצאן יעמול לפי כל מה ששהה הנאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה הוא ע"י:

בך תקנו משיכה בשומרים. [א] לא להתחייב באונסין (א) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרינן פרק האומנין (לעיל
דף פ): דהנה לפני שומר חנם והוא הדין שומר חנם שכר בגניבה ואצירה ואי שואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה
ולכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא
לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד שמעו הבהמה מרשות בעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר ופליגא דרב הונא:
פרט

ל"א א מ"י פ"ג מה"ל
שאלה ופקדון הלכה
א ב סג עשין כב טו"ש"ע
ח"מ כ"י שם סע"ו ו' ופס"י
ח:
ב ב מ"י שם הלכה א
טו"ש"ע שם סע"י ה'
ד' ו"ל כ"ב:
מ"א ג מ"י שם הל' ב
טו"ש"ע שם סע"י ז
מ"ב ד מ"י פ"ו מה"ל
מעילה הלכה ד:
ה [מ"י פ"ב מה"ל שכירות
הלכה ח טו"ש"ע ח"מ ס'
שמה סע"י א ה':
דש"ו ט"ט
[דיש"ו ט"ט]. מעבדים
צורים. מקומות מחבוא.
בגדודי' [ב"בין גרי"ד].
להיות אסור מודה.
מוסף רש"י
השואל קורדום מחבירו
לעשרה ימים. ביקע בו
קנאו. הלא חוקה להשתמש
בו ימי שאלתו ואין המשאיל
יכול לחזור בו. (מדושין חו).
כך תיקנו משיכה
בשומרים. שלא יתחייב
שומר בשמירה עד שיטעון.
(ב"ב ע"ט).